

زبانهای (اقوام و ملل) ایران

ترجمه: فرزاد صمدلی

مقدمه مترجم:

این متن ترجمه ای از چکیده گزارش تحقیقی پژوهشگران زبانشناس موسسه بین المللی SIL (با آدرس اینترنتی.

<http://www.sil.org>) است که در سایت بسیار معروف Ethnologue درج شده است .

این موسسه در سایت خود (<http://www.ethnologue.com>) اقدام به ارایه یکی از مهمترین و علمی ترین

اطلاعات زبانشناسانه جهان کرده است. متن ذیل ترجمه ای است از بخش Languages of Iran که

می توانید با مراجعه به آدرس اینترنتی http://www.ethnologue.com/show_country.asp?name=Iran

آنرا مشاهده فرمائید.

قبل از مطالعه متن ذکر چند مطلب ضروری است:

1- ارقام اقوام و ملل ایران مطابق آمار (UN 1998) در حدود 65,758 میلیون نفر ذکر شد هاست. ضمن اینکه آمار

متکلمین برخی از زبانها قدیمتر از این تاریخ نیز می باشد که البته تاریخ هر مورد در مدخل مربوطه قید شده است.

2- مطابق این تحقیق امروزه در درون مرزهای ایران ملت تورک اعم از

آذربایجانی (23,500,000)، تورکمن (2,000,000)، قاشقای (1,500,000) ، تورک

خراسان (400,000)، خلیج (17,000)، کازاخ (مطابق آمار سال 1982 برابر 3,000) ... بالغ بر 27 میلیون نفر

هستند. البته ارقام جمعیت یاد شده مطابق آمار سال 1997 در حدود شصت و شش میلیون نفر در نظر گرفته شده

است. ضمن اینکه آمار برخی دیگر از اقوام پر جمعیت ملت تورک در این گزارش نیامده است. به نظر می رسد طی 8

سال گذشته با رسیدن جمعیت ایران به هفتاد میلیون نفر جمعیت تورکها و بخصوص آذربایجانیها افزایش محسوسی

یافته است.

3- همچنین مطابق این تحقیق جمعیت کل فارس زبانهای ایران کمتر از 22 میلیون و پانصد هزار نفر اعلام شده است

که حتی از رقم تورکهای آذربایجان (بدون احتساب تورکهای قاشقای) نیز کمتر است.

4- سومین گروه قومی که در ایران زندگی می کنند برخلاف تصور کردها نیستند بلکه قوم کمتر مورد توجه قرار گرفته لر می باشد!

جمعیت این گروه قومی مطابق آمار سال (1993) برابر با 4,280,000 نفر می باشد.

5- چهارمین گروه قومی ایران با تفاوت اندکی از گیلانیها ((1993) 3,265,000) و مازندرانیها ((1993) 3,265,000) کردها هستند. مطابق این پژوهش قوم کرد (3,250,000) و کورمانج ((1993) 200,000) در مجموع 3.450.000 نفر هستند که به نظر می رسد این ترکیب جمعیتی در حال حاضر بسود گیلانیها و مازندرانیها تغییر یافته است.

لذا مشخصا اگرچه به هر دلیلی زبان رسمی ایران بصورت آیین نامه ای و دستوری فارسی شده است زبان ملی ایرانیان چه در طول تاریخ و چه اکنون تورکی آذربایجانی بوده است. این در حالی است که میلیونها نفر از فارسها، گیلانیها ، تالشها ، کردها ، ارامنه ، آسوریها و... بدون اینکه کوچکترین تعلیمی در مدارس به این زبان وجود داشته باشد بصورت طبیعی این زبان را یاد گرفته و بخوبی تکلم می کنند.

بنابراین مطابق این پژوهش ترتیب جمعیت اقوام و ملل ساکن در ایران بشرح ذیل است:

تورک، تورک آذربایجان، فارس، لر، کرد+کورمانج، مازندرانی و گیلانی...

(زبانهای در حال تکلم در) جمهوری اسلامی ایران*

زبان رسمی: فارسی (از نوع فارسی غربی)

جمعیت: 65/758/000 نفر (مطابق آمار سال 1998 سازمان ملل متحد)

نرخ باسوادی: 70 تا 75 درصد میان آنهايي که 6 سال و بیشتر دارند. (آمار مرکز استاتیسکال ایران طی سالهای 1995 و 1996) همچنین جمعیت ایران (در سال یاد شده) شامل 300 هزار هولاولا (hulaula) و 2500 نفر تورک از افغانستان ، 1/5 میلیون کرد از عراق و 120 هزار عرب از عراق بوده است. مأخذ اصلی (اطلاعات) این مجموعه عبارتند از:

-E. Driwser 1939

-R. Macueh 1965

- I.Garbell 1965

- T.Sebeok 1969,1970

-G.Doerfer et al.1971

-R.Oberling 1976

- D.L.stilo 1981

-R.D.Hoberman 1988a,b

ترکیب دینی و مذهبی ایران: مسلمان شیعی (رسمی)، مسلمان سنی، مسیحی

جمعیت نابینایان: 200 هزار نفر (WCE 1982)

جمعیت ناشنوایان: 3/978/000 نفر

مؤسسات ناشنوایان: 50 مؤسسه

تخمین صحت اطلاعات: b,c

تعداد زبانهای فهرست شده برای ایران: 71 زبان. (از این تعداد 69 زبان درحال حیات بوده و 2

زبان منقرص شده است.)

زبانهای زنده درحال تکلم در ایران

آیماق:

AIMAQ[AIQ]

تعداد متکلمین: 170 هزار نفر (مطابق اطلاعات سال 1993 میلادی جان استون)

منطقه: استان مازندران

لهجه ها: تیموری (تیمور تاش)

طبقه بندی: هندو اروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، جنوب غربی، فارسی

اطلاعات بیشتر

آیماق : یکی از زبانهای افغانستان است

جمعیت: چهارصد و هشتاد هزار نفر در افغانستان (مطابق آمار سال 1993) که شامل هزار نفر جمشیدی (مطابق آمار سال 1978 MARC) نیز می باشد.

کل جمعیت در کشورهای مختلف 800 هزار نفر مطابق آمار سال (DUPREE 1980) .

منطقه: غرب هزاره ، ناحیه مرکزی بخش شمال غربی افغانستان ، شرق ایران و تاجیکستان (جمشیدی و خزاره) . این زبان همچنین در ایران و در تاجیکستان تکلم می شود .

اسامی معادل: BARBARI , BERBERI , CHAHAR – AIMAQ, CHARAIMAQ , THIMURI (TEIMURI , TIMURI , TAIMOURI) ,TAIMANI , ZOHRI (ZURI) , JAMSHIDI (JAMSHEDI , DJAMCHIDI , YEMCHIDI , (DZHEMSHID) , FIROZKOHI , MALIKI , MIZMAST , CHINGHIZI , ZAINAL .

طبقه بندی: هندو اروپایی ، هندو ایرانی ، ایرانی ، غربی ، شمال غربی ، فارسی .

توضیحات: فهرست اسامی لهجه ها بیشتر از تعداد اسامی اقوام است . فارسی دری با برخی عناصر تورکی و مغولی (احتمالاً به صورت نهفته) تکلم می شود .

تکلم Barbari و یا Berberi همچنین به مردم هزاره در اطراف مشهد در ایران مربوط می شود .

مطالعات مورد نیاز: نرخ سواد در زبان دوم بین 5 تا 15% می باشد.

پیشه: کشاورز و دامدار

دین و مذهب: مسلمان ، سنی ، حنفی.

این زبان همچنین صحبت می شود در:

ایران :

نام زبان: آیماق

جمعیت: 170/000 (مطابق آمار سال 1993 John stoneco)

لهجه ها : TEIMURI (TEIMURTASHI)

توضیحات: به مدخل اصلی تحت عنوان افغانستان رجوع کنید .

ALVIRS-

الویری – ویداری

VIDARI[AVD]

تعداد متکلمین:؟

منطقه: نزدیک ساوه

لهجه ها: الویر (الویری) ویدار (ویداری)

طبقه بندی: هندواروپائی، هندو ایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

اطلاعات بیشتر

الويري - ويداري : یک زبان ايراني

جمعیت : تخمین ها در دسترس نیست .

منطقه : نزدیک ساوه

لهجه ها : ALVIR (ALVIRI) , VIDAR (VIDARI)

طبقه بندی : هندو اروپایی ، هندو ايراني ، ايراني ، غربي ، شمال غربي ، تالش .

توضیحات : منسوب به گذارخاني و وفسی - مسلمان .

[AFB]

عربي، لهجه خليجي

ARABIC,GULF SPOKEN

تعداد متکلمين: 200 هزار نفر در ايران(1993 ميلادي)، سواحل جنوبي

اسامي معادل: خليجي، عربي خليجي

لهجه ها: الحساء

طبقه بندی: آفرو آسیائی، سامی، مرکزي، جنوبي، عربي

اطلاعات بیشتر

عربي ، لهجه خليجي : يكي از زبانهاي عراق

جمعيت: 40/000 نفر در عراق . جمعيت كل در همه كشورها 2/440/000 نفر (مطابق آمار سال 1995 ميلادي)

منطقه: در زبير و اطراف آن و نيز در شبه جزيره فاو . اين زبان همچنين در بحرين ، ايران ، كويت ، عمان ، قطر ، عربستان سعودي ، امارات متحده عربي ، يمن صحبت مي شود .

اسامي معادل: KHALIJI , GUIF ARABIC

لهجه ها: زبير - فاوي عربي

طبقه بندي: آفرو آسيائي ، سامي ، مركز ، جنوبي ، عربي .

اين زبان همچنين صحبت مي شود در:

بحرين:

نام زبان: عربي

لهجه: خليجي

توضيحات: سني مذهب .

رجوع شود به مدخل اصلي تحت نام عراق .

ايران :

نام زبان: عربي ، تكلم خليجي

جمعیت: 200/000 نفر در ایران (مطابق سال 1993)

اسامي معادل: خليجي ، خليجي عربي

لهجه ها: الحساء

توضیحات: رجوع شود به مدخل اصلي تحت نام عراق .

کویت :

نام زبان: عربي ، تکلم خليجي

جمعیت: 500/000 نفر در کویت زندگی مي کنند. 85 % از جمعیت کل این کشور (مطابق سال 1986) را خليجي ها تشکیل مي دهند.

اسامي معادل: خليجي

لهجه ها: کويتي حادري عربي

توضیحات: مسلمان هستند .

رجوع شود به مدخل اصلي تحت نام عراق .

عمان :

نام زبان: عربي ، تکلم خليجي

جمعیت: 441/000 در عمان مطابق سال (1995 ميلادي)

اسامي معادل: عماني بداوي عربي ، بداوي ، عربي خليجي ، خليجي

توضيحات: مسلمان ، رجوع شود به مدخل اصلي تحت نام عراق

قطر :

نام زبان: عربي ، تکلم خليجي

جمعيت: 103/600 نفر در قطر . 56% از جمعيت کل کشور مطابق سال (1986 ميلادي)

اسامي معادل: خليجي ، قطري ، عربي خليجي

لهجه ها: عربي قطري شمالي ، عربي قطري جنوبي

توضيحات: مسلمان .

رجوع شود به مدخل اصلي تحت نام عراق .

عربستان سعودي :

نام زبان: عربي ، تکلم خليجي

جمعيت: 200 هزار نفر در عربستان سعودي

اسامي معادل: تکلم خليجي

لهجه ها: الحساء

توضيحات: رجوع شود به مدخل اصلي تحت نام عراق.

امارات متحده عربي :

نام زبان: عربي ، تكلم خليجي

جمعيت: 744/000 نفر در امارات متحده عربي زندگي مي کنند.

اسامي معادل: خليجي ، عربي خليجي

توضيحات: مشاغل : کارمندان ادارات دولتي ، سرپرستي امور نفتي ، مديران تجاری ، امور نظامي ، پليس ، اساتيد دانشگاه ، مربيان ورزش . مسلمان هستند .

رجوع شود به مدخل اصلي تحت نام عراق عربي - زبان خليجي .

عربي ، لهجه بين النهريني

ARABIC,MESOPOTAMIAN SPOKEN,[ACM]

تعداد متكلمين: 1/200/000 نفر در ايران

منطقه: استان خوزستان و ضلع جنوب غربي کوهستانهاي زاگرس و همچنين در امتداد سواحل شط العرب و

رود فرات.

اسامي معادل: عربي جلت بين النهريني

طبقه بندي: آفرو آسيائي، سامي، مركزي، جنوبي، عربي

اطلاعات بيشتري

عربي ، تکلم بين النهريني : يکي از زبانهاي عراق

جمعيت: 11/500/000 نفر در عراق زندگي مي کنند . جمعيت در کل کشورها 13/900/000 نفر است .

منطقه: در شعبات دو رود دجله و فرات در عراق . همچنين اين زبان در ايران ، اردن ، سوریه و تورکيه نیز صحبت مي شود .

اسامي معادل:عربي کلتو بين النهريني ، عربي جلت بين النهريني ، عربي عراقي ، عربي بغدادي ، فراتي .

طبقه بندي:آفروآسيابي ، سامي ، مرکزي ، جنوبي ، عربي .

اين زبان همچنين صحبت مي شود در :

ايران:

نام زبان: عربي ، لهجه مزاپوتامي (بين النهريني)

جمعيت: 1/200/000 نفر

اسامي معادل:عربي جلت بين النهريني

توضيحات:مسلمان ، شيعه .

رجوع کنید به مدخل اصلي تحت عنوان عراق .

سوریه :

نام زبان:عربي ، تکلم بين النهريني

اسامي معادل:عربي سوريابي شمالي ، فراتي ، جلت عربي بين النهريني

لهجه ها: شعبات فراتي

توضیحات: مسلمان ، مسیحي ، يهودي .

رجوع شود به مدخل اصلي تحت نام عراق .

ARMENIAN [ARM]

ارمني

تعداد متکلمين: 170/800 در ايران (1993 ميلادي)

* {در حال حاضر به کمتر از نصف اين مقدار رسیده است. از مترجم.}

منطقه: شمال ايران، آذربايجان، اطراف خوي، سلماس، اهر، تبريز، تهران، اصفهان، شيراز

اسامي معادل: هاي ارن، سومه خوري، اثرمني جه، آرمجانسكي.

لهجه ها: ارمني شرقي، آگوليس، آستراخان، ايروان، جولفا، قره باغ، شاماخي، تيبليس (تفليس)، آرتوين، خوي

– سلماس، اروميه – مراغه،

طبقه بندي: هندواروپايي – ارمني

اطلاعات بیشتر

ارمني : زباني در ارمنستان

جمعيت: 3/197/000 در ارمنستان به اين زبان (مطابق آمار سال 1993 John store) تکلم مي کنند* . 91 درصد از گروه قومي ياد شده (مطابق آمار سال 1979 census) در اتحاد جماهير شوروي اين زبان را همانند زبان مادري خود صحبت مي کنند .

جمعيت کل ارامنه (مطابق آمار سال 1999 WA) در سراسر جهان 6 ميليون نفر است .

*در حال حاضر به دلیل مهاجرت گسترده گفته می شود جمعیت ارمنستان به زیر دو میلیون نفر کاهش یافته است. از مترجم.}

منطقه: در تمام ارمنستان . همچنین این زبان در 29 کشور جهان من جمله {جمهوری} آذربایجان ، بلغارستان ، کانادا ، قبرس ، مصر ، استونی ، فرانسه ، گرجستان ، کازاخستان {قزاقستان} ، هندوراس ، مجارستان ، هندوستان ، ایران ، عراق ، اسرائیل (فلسطین)، اردن ، قرقیزستان و لبنان نیز صحبت می شود .

اسامی معادل: هائیرن ، سومخوری ، انا ، اثرمنیجه ، اثرمنی دیلی ، آرماجانسکی یازیک صحبت می شود .

لهجه ها: ارمنستان شرقی ، ایروان (ایروان) ، تبلیسی (تبلیسی) ، کاراباغ {منطقه داغلیق قره باغ} ، شاماخ (اس چاماچی) آستراخان (آستراخان) ، دزهولفا (دسچولفا ، دسچولفا) {جولفا} ، آگولیس ، خوی - سلماست (چوی - سلماست) ، اورمیا - مراغه (اورمیا - ماراغا) ، آرتوین ، کارین ، ارزروم ، موس (موسچ) ، وان ، تیگراناکرت (دیاریکیر ، دیار بیکیر) ، خاربرد (چاربرد ، ارزینجان ، ارزنگا) ، شاپین - کاراحیصار (چابین - کاراحیصار) ، تراپزون (تراپزونت) ، هامشن (هامسچن) مالاتیا ، کیلیکیئن ، سیریا (سرینن) ، عربکیر ، آکن ، سیاسته ، اتودوکیا (توکات) ، اسمیرنا (ازمیر) ، کومندیای شمالی ، کونستانینوپله (کونستانینوپل ، ایستانبول) ، رودوستو ، کریمه آ (کریم) آشخاریک .

طبقه بندی: هندو اروپایی ، ارمنی .

توضیحات: همه لهجه ها در همه کشورها اصلی و قابل فهم گزارش می شوند . روسی (در حدود 30 درصد از ارمنه را در ارمنستان شامل می شود) . ارمنی شرقی (آشخاریک) در ارمنستان ، تورکیه و ایران صحبت می شود . زبان ملی آنها ارمنی است .

الفبای خاص دارند . وابسته به کلیسای ملی - مسیحی ارمنی هستند . انجیلی ، 1883-1994 .

این زبان همچنین صحبت می شود در:

آذربایجان :

نام زبان: ارمنی

اسامی معادل: هائیرن ، سومخوری ، اثرمنی جه ، آرمجانسکی .

لهجه ها: ارمنی غربی

توضیحات: مسیحي ، مونوفيسيت ، انجيلي ، 1853-1978 .

رجوع کنید به مدخل اصلي تحت عنوان ارمني .

قبرس :

نام زبان: ارمني

جمعیت: 2/740 نفر در قبرس (مطابق سال 1987)

اسامي معادل: هائيرن ، سومخوري ، اثرمني جه ، آرمجانسكي .

لهجه ها: ارمني غربي

توضیحات: بیشتر در يونان صحبت مي شود . نوع قديمي آن در تورکيه صحبت مي شود . جمعیت شهري است . مسیحي ، انجيلي ، 1853-1978 .

رجوع کنید به مدخل اصلي تحت عنوان ارمني .

ایران:

نام زبان: ارمني

SOUTH AZERBAIJANI [AZB]

آذربایجانی – جنوبي

تعداد متکلمين: 23 ميليون و پانصد هزار نفر در ايران (مطابق آمار سال 1997) يا در حدود 37/3% از کل جمعیت ايران (مطابق آمار سال 1997) شامل 290 هزار «افشار»، 5 هزار «آينالو» 7/500 «بهارلو»، هزار

نفر «مقدم» ،سه و هزاروپانصد«نفر»، یک هزار «پیچاقچی»، 3000 «قاجار»، 2000 «قاراگوزلو»، 130 هزار «شاهسون» (1993). کل جمعیت آذربایجانیها در سراسر کشور 24/364/000 نفر می باشد.

اسامي معادل: آذري(آذربایجانجا،آذربایجان تورکجه سي)

لهجه ها: آينالو(اینالو، اینالو)، قاراپایاق، تبریزی، افشاري (افشار)، شاهسوني، مقدم، بهارلو(قامش)، نفر، قاراگوزلو، پیچاقچی، بیات، قاجار

طبقه بندی: آلتاییک، تورکی، جنوبی، آذربایجانی

اطلاعات بیشتر

آذربایجانی ، جنوبی : یکی از زبانهای ایران

جمعیت: 23/5 میلیون نفر آذربایجانی مطابق آمار سال 1997 در ایران زندگی می کنند که (مطابق آمار سال 1997) 37/3% از کل جمعیت ایران را تشکیل می دهند . آذربایجانیهای ایران شامل 290 هزار نفر افشار ، 5 هزار نفر آینالو ، 7/500 نفر بهارلو ، یک هزار نفر مقدم ، 3/500 نفر { اسم طایفه نفر است } ، یک هزار نفر پیچاقچی ، 3 هزار نفر قاجار ، 2 هزار نفر قاراگوزلو و 130 هزار نفر شاهسون {ایل سون} (مطابق آمار سال 1993) هستند . جمعیت کل آذربایجانیها در سراسر ایران 24/364/000 نفر می باشد .

منطقه: این زبان آذربایجان شرقی (به انضمام اردبیل)، آذربایجان غربی ، زنجان (به انضمام قزوین) و استان مرکزی ،همدان و همچنین در مناطق زیادی از حومه های تهران تکلم می شود.

برخی از گروههای متکلم به زبان آذربایجانی در استان فارس و مناطق دیگری از ایران حضور دارند . زبان آذربایجانی همچنین در افغانستان ، آذربایجان ، عراق ، اردن ، سوریه ، تورکیه (بخش آسیایی) و آمریکا نیز تکلم می شود .

اسامي معادل: آذري (آذربایجانی)

لهجه ها: آينالو (اینالو ، اینالو) ، کاراپایاخ ، تبریز ، افشار (آفشار ، افسار) ، شاهسوني (شاهسون) ، مقدم ، بهارلو (کامش) ، نفر ، قاراگوزلو ، پیچاقچی ، بیات ، قاجار .

طبقه بندی: آلتائیک ، تورکی ، جنوبی ، آذربایجانی .

توضیحات: تفاوت‌هایی میان لهجه رسمی جمهوری آذربایجان (در شمال) و لهجه آذربایجان ایران (در جنوب) در قالب صداشناسی ، کتاب لغت ، ریخت شناسی کلمات ، علم نحو و کلمات دخیل وجود دارد .

زبان تیمور تاش ها (که در حدود 7 هزار نفر در مازندران زندگی می کنند و احتمالاً همان تیموری ، تی موری و تایی موری هستند) و سلجوقها (که در استان کرمان ساکنند) ممکن است از لهجه های زبان آذربایجانی باشند .

زبان قشقایی نیز(احتمالاً) یک لهجه از زبان آذربایجانی است .

زبان شناسان اگرچه معتقدند که زبان شمال و جنوب آذربایجان ، توسط یک مردم و یک گروه قومی تکلم می شود اما تذکر می دهند که بین این دو قسمت تفاوت‌هایی در گویش و نگارش وجود دارد و هر یک مشکلاتی در پذیرش فرم نگارش طرف مقابل دارند .

آذربایجانیها زبان خود را زبان تورکی (زبان تورکها) می نامند . این زبان ، زبان جامعه بسیار بزرگی است .

الفبای آذربایجانیهای ایران عربی - فارسی است . آنها شاعر ، روزنامه نگار ، کشاورز و دامدار هستند .

آذربایجانیها مسلمان و شیعه می باشند .

این زبان همچنین صحبت می شود در:

افغانستان :

نام زبان : آذربایجانی جنوبی

اسامی معادل: آذری (آذربایجانی)

لهجه ها: افشاری (افشار ، افسار)

توضیحات: (این لهجه در افغانستان) از تفاوت‌های عمده ای با زبان رسمی در حال تکلم با جمهوری آذربایجان برخوردار است . جمعی از گروه بازرگانان قزلباش به لهجه افشاری صحبت می کنند. این لهجه به صورت وسیعی تحت تأثیر فارسی قرار دارد . برخی از قزلباشها دری صحبت می کنند . در واقع همه این قزلباشها به زبانهای فارسی و پشتو تسلط دارند .

آنها الفبای سیریلیک* را نمی دانند . آنها مسلمان هستند .

*{این الفبا قبل از استقلال جمهوری آذربایجان در این کشور رسمی بود. در حال حاضر الفبای رسمی آذربایجانیها الفبای لاتینی- آذربایجانی است.}

به مدخل اصلي تحت عنوان ايران رجوع كنيد .

عراق:

نام زبان: آذربايجاني ، جنوبي

جمعيت: 300 هزار تا 900 هزار و شايد هم بيشتر در عراق (مطابق تخمين سال 1982) زندگي مي کنند.

لهجه ها : کرکوک

توضيحات: به صورت بارزي لهجه آنها با لهجه آذربايجان شمالي در (جمهوري) آذربايجان متفاوت است .

آنها در منزل و در داخل گروه قومي خود به زبان آذربايجان جنوبي تکلم مي کنند . براي آنها ادبيات محسوسي نيز وجود دارد . آنها در عراق و سوريه خودشان را تورکمن و يا تورک مي نامند . بسياري از آنها عربي و کردي را مي توانند بخوانند .

بسيار از آنها در خصوص زبان آذربايجان جنوبي درس نخوانده اند . به الفبای عربي مي نويسند و مسلمانند .

به مدخل اصلي تحت عنوان ايران رجوع كنيد .

سوریه :

نام زبان : آذربايجاني ، از نوع جنوبي

جمعيت: 30 هزار نفر در سوريه (مطابق سرشماري سال 1961) زندگي مي کنند.

توضيحات : لهجه اي که در سوريه صحبت مي شود با لهجه کرکوک در عراق متفاوت است و به احتمال قوي نزديکتر به لهجه تورکي عثماني است تا لهجه آذربايجاني . اين افراد به دليل دانستن زبان عربي ، دو زبانه محسوب مي شوند . آنها خود را تورکمن و يا تورکومن در سوريه و عراق مي نامند . زبان نوشتاري در سوريه ندارند و مسلمانند .

به مدخل اصلي تحت عنوان ايران رجوع كنيد .

تورکيه (بخش آسيائي):

نام زبان : آذربايجاني ، جنوبي

جمعیت: 530 هزار و یا بیشتر در تورکیه زندگی می کنند.

اسامی معادل: آذری (آذربایجانی)

لهجه ها: قارص (کارس)

توضیحات: یک تغییر تدریجی از زبان تورکی (عثمانی) به تورکی آذربایجانی از مرکز تورکیه به سمت غرب آن وجود دارد . مردم قارص به زبان تورکی آذربایجانی صحبت می کنند اما زبان ادبی آنها تورکی (عثمانی) است . رجوع کنید به مدخل اصلی تحت عنوان ایران .

BALICHI [BCC]

بلوچی، جنوبی

SOUTHERN

تعداد متکلمین: 405/000 نفر در ایران

منطقه: بخش جنوبی استان بلوچستان

اسامی معادل: بلوچی، بلوسی

لهجه ها: مکرانی (لوتونی).

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، بلوچی

اطلاعات بیشتر

بلوچی ، جنوبی : یکی از زبانهای در پاکستان

جمعیت: 2/765/000 نفر در پاکستان (مطابق سال 1998) هستند .

جمعیت بلوچها در کل کشورها در حدود 3/400/000 نفر هستند .

منطقه: این زبان در بلوچستان جنوبی ، سند جنوبی ، کراچی و همچنین در ایران و عمان و امارات متحده عربی تکلم می شود .

اسامی معادل: بلوچی ، بلوسی ، مکرانی

لهجه ها: بلوچی ساحلی ، کئچی ، مکرانی (لوتونی) .

طبقه بندی: هندو اروپایی ، هندو ایرانی ، ایرانی ، غربی ، شمال غربی ، بلوچی .

توضیحات: بلوچی مذکور جدا از بلوچی شرقی و به صورت نسبی بلوچی غربی است .

سطح سواد در زبان نخست زیر یک درصد است . در زبان دوم سطح سواد در حدود 5 تا 15 درصد است . این افراد الفبای اردو را استفاده می کنند . مسلمان و سنی هستند . در حدود 700 هزار نفر آنها جزء زیگزی (زیگزی) مسلکی (نیمه مسلمان) از بلوچی محسوب می شوند .

این زبان همچنین صحبت می شود در:

ایران:

نام زبان: بلوچی ، جنوبی

جمعیت: 405/000 نفر در ایران

اسامی معادل: بلوچی ، بلوسی

لهجه ها: مکرانی (لوتونی)

توضیحات: سنی مذهب.

رجوع کنید به مدخل اصلی تحت عنوان پاکستان .

عمان:

قوم بلوچ که مدتها قبل به عمان مهاجرت کرده اند و در حال حاضر از شهروندان عمان محسوب می شوند مدت طولانی به این زبان صحبت نکرده اند . گویندگان این زبان عمدتاً از پاکستان مهاجرت کرده اند . بسیاری از آنها شهروندان عمان نیستند . اینان سنی مذهب هستند .

به مدخل اصلی تحت عنوان پاکستان رجوع کنید .

امارات متحده عربی :

نام زبان: بلوچی ، جنوبی

جمعیت: 100 هزار نفر در امارات متحده عربی

اسامی معادل: بلوچی ، بلوسی

لهجه ها: مکرانی (لوتونی)

توضیحات: گویندگان این زبان از عمان ، ایران و پاکستان به این سرزمین ها مهاجرت کرده اند . کارگران بدون مهارت ، پلیس و امور نظامی را در دست دارند . سنی مذهب نیز می باشند .

رجوع کنید به مدخل اصلی تحت عنوان پاکستان .

BALOCHI

بلوچی غربی

WESTERN [BGN]

تعداد متکلمین: 451/000 نفر در ایران. 1% از کل جمعیت کشور (1968).

منطقه: شمال استان بلوچستان. در حدود نیمی از این جمعیت به شهرها و روستاها مهاجرت کرده اند و نیمی دیگر در حالت کوچ نشین زندگی میکنند.

اسامي معادل: بلوچي، بلوسي

لهجه ها: رخشاني، سراواني

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوایراني، ایرانی، غربی، شمال غربی، بلوچي

-

باشکردي

BASHKARDI [BSG] تعداد متکلمین:؟

منطقه:؟

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوایراني، ایرانی، غربی، شمال غربی، بلوچي

BRAHUI [BRH]

براهوئي

تعداد متکلمین: 10/000 نفر در ایران (1983).

منطقه: در شرق ایران زندگی می کنند.

اسامي معادل: براهودي، براهوئي، کورقاللي

لهجه ها: جماراوان، کلات، سراوان

طبقه بندي: دراويدي، شمالي

DARI [GBZ]

داری

تعداد متکلمین: 8 تا 15 هزار نفر (1999)

منطقه: نواحی یزد و کرمان

اسامي معادل: گبري، گبر

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوایراني، ایرانی، غربی، شمال غربی، ایران مرکزی

DOMARI [RMT]

دوماری

تعداد متکلمین: 80 هزار نفر در ایران (1929). جمعیت در کل کشور نزدیک به 500 هزار نفر (مطابق

آمار سال 1980 کنریسک)

اسامي معادل: رومانیايي شرقي میانه، تیسگه نه، گپسی

لهجه ها: کورباتي (غورباتي)، کیناتي، یوروک، کولي، کاراچي، لولي، مازنوق، ناوار،

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، هندو آريان، منطقه مركزي، دُم

دزهيدي

DZHIDI [DZH]

تعداد متكلمين: در ايران؟ ، فلسطين اشغالي(60 هزار نفر مطابق آمار سال 1995)

اسامي معادل: جودنو، پريشن، دجودي، جودي

طبقه بندي: هندواروپائي، هندو ايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، فارسي

ESHTEHARDI

اشتهاردي

[ESH]

تعداد متكلمين:؟

منطقه: اشتهارد و حومه، منطقه كرج، استان مركزي

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، تالش

فارس

FARS [FAC]

تعداد متکلمین:؟

منطقه:؟

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، جنوب غرب، فارس

فارسی، غربی

FARSI, WESTERN [PES]

تعداد متکلمین: 22 میلیون نفر در ایران، یا 35/92% از کل جمعیت (1997) شامل 800/000

نفر داری در خراسان و همچنین در مناطق گیلان، تات نشین، بختیاری، لرکل جمعیت در

سراسر کشور 24/280/000 نفر

اسامی معادل: پرشین، پارسی

لهجه ها: قزوینی، محلاتی، همدانی، کاشانی، اصفهانی، سده ئی، کرمانی، اراکی، شیرازی،

چهرمی، شاهرودی، کازرونی، مشهدی، باسری

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، جنوب غربی، پرشین

گزی

GZI [GZI] تعداد متکلمین:؟

منطقه:؟

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی. ایرانی، غربی، شمال غربی. ایران مرکزی

GEORGIAN [GEO]

گرجي

تعداد متکلمين: 1/000 تا 10/000 نفر در ايران.

منطقه:؟

اسامي معادل: کارتولي، گروزين

لهجه ها: فریدن (فریجدن)

طبقه بندي: قفقازي جنوبي، گرجي

GILAKI [GLK]

گیلکی

تعداد متکلمين: 3/2565/000 نفر در ايران (1993). شامل 2/000 نفر گالشي (1991W.E.)

منطقه: ناحیه گیلان، خط ساحلي، جنوب تالش، ضمن اینکه گالشي یک لهجه کوهستاني است.

لهجه ها: گالشي

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوایراني، ایراني، غربی، شمال غربی

GOZARKHANI [GOZ]

گزارخانی

تعداد متکلمین:؟

منطقه: ناحیه الموت

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

HARZANI [HRZ]

هرزنی

تعداد متکلمین:؟

منطقه: غرب آذربایجان در (روستای) قالین قایه، میان مرند و جلفا، شمال غرب تبریز

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

HAWRAMI [HAC]

هورامی

تعداد متکلمین:؟

منطقه: غرب استان کردستان، نزدیک مرز عراق

اسامی معادل: هورامانی، گورانی، ماجوماچو.

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، زازا – گورانی

HAZARAGI [HAZ]

هزارگي

تعداد متکلمين: 283/000 نفر در ايران (1993)

اسامي معادل: هزارا، هزاره، هزاره ئي

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، جنوب غربي، پريش

HERKI [HEK]

هرکي

تعداد متکلمين:؟

منطقه:؟

اسامي معادل:؟

طبقه بندي: هندواروپايي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، کردي

JADGALII [JAV]

جدقالي

تعداد متکلمين:

منطقه:؟

اسامي معادل: جتقالي، جتکي، جت

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، هندوآريان، منطقه شمال غربي، سيندهي

کاباتہ نی

KABATEI [XKP]

تعداد متکلمین:؟

منطقه: پیرامون رودبار، استان گیلان

لهجه ها: کلاس، کباته

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

کاجالی

KAJALI [XKJ]

تعداد متکلمین:؟

منطقه: حومه خلخال در استان آذربایجان، ناحیه کاغذکنان، کجال

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

کرینگانی

KARINGANI [KGN]

تعداد متکلمین:؟ شرق آذربایجان، ناحیه دیزمار، روستای کرینگان، حومه حسنو، شمال شرق

تبریز.

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، تالش

KAZAKH [KAZ]

كازاخ

تعداد متكلمين: 3 هزار نفر در ايران (تخمين سال 1982).

منطقه: شهر گرگان، استان گلستان

اسامي معادل: كازاخ، قزاق، كازاخي، قزاق

طبقه بندي: آلتاتيک، تورکي، غربي، آرال و کاسپين

KHALAJ [KJF]

خلج

تعداد متكلمين:؟

منطقه: در آذربايجان هم صحبت ميشود.

طبقه بندي: هندواروپائي، هندواريراني، ايراني، غربي، شمال غربي

KHALAJ [KLJ]

خلج

تعداد متكلمين: 17/000 نفر در ايران (1968)

منطقه: شمال شرق اراک در استان مرکزی

طبقه بندی: آلتائیک، تورکی، شمالی، آذربایجانی

KHOINI [XKC]

خوئینی

تعداد متکلمین:؟

منطقه: حومه خوئین، استان زنجان (آذربایجان)

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

ASANI TURKISH [KMZ]

تعداد متکلمین: حدود 400 هزار نفر (1977)

منطقه: شمال شرق ایران، در شمال استان خراسان و بصورت دقیقتر در شمال غرب شهر مشهد، لهجه غرب

در ناحیه بوجنورد، لهجه شمال در ناحیه قوچان (احتمالاً بیشترین تعداد متکلمین را دارد)، لهجه جنوب اطراف سلطان آباد نزدیک سبزوار.

اسامی معادل: قوچانی

لهجه ها: قوچانی غرب (قوچانی شمال غرب)، قوچانی شمال (قوچانی شمال شرق)، قوچانی

جنوب

طبقه بندی: آلتائیک، جنوبی، تورکی

اطلاعات بیشتر

تورکی خوراسانی: یکی از زبانهای ایران

جمعیت: احتمالاً 400 هزار نفر (مطابق آمار دوترفر سال 1977)

منطقه: شمال شرق ایران، در بخش شمالی استان خوراسان {شمالی}، بخصوص شمال غرب مشهد. لهجه غربی در ناحیه بوجنورد صحبت می شود. لهجه شمالی در منطقه قوچان (احتمالاً در وسعتترین حالت) تکلم می شود، لهجه جنوبی نیز در اطراف سلطان آباد نزدیک سبزوار صحبت می گردد.

اسامی معادل: قوچانی

لهجه ها: قوچانی غربی (قوچانی شمال غربی)، قوچانی شمالی (قوچانی شمال شرقی)، قوچانی جنوبی

طبقه بندی: آلتائیک، جنوبی، تورکی

توضیحات: این زبان از نظر زبان شناسی حدا واسط زبان آذربایجانی و تورکمنی است اما لهجه ای از آنها محسوب نمی شود. گزارش شده است که لهجه اوغوز- اوزبک در اوزبکستان لهجه ای از این زبان است. این افراد فارسی را نیز بعنوان زبان دوم می دانند. اما حکومت اخبار را به زبان قوچانی پخش می شود. این زبان با زبان خراسانی که شاخه ای از فارسی است متفاوت می باشد. متکلمین به این زبان مسلمان هستند.

KHUNSARI

خوانساری

[KFM] تعداد متکلمین:؟

منطقه:؟

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

KIRESH-E

کورش رستم

ROSTAM [OKH] تعداد متکلمین:؟

منطقه: استان آذربایجان شرقی، حومه کورش رستم.

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

KIRISHI [KTL]

کوروشی

تعداد متکلمین: 160 تا 200 و یا 40 تا 50 فامیل بنام محمدی.

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، بلوچی

KURDI [KDB]

کردی

تعداد متکلمین: 3/250/000 در ایران

منطقه: شمال غرب ایران، عمدتاً در استانهای کردستان و کرمانشاهان و نیز تاحدی در استان آذربایجان غربی

همچنین جمعیت بزرگی از کردها در شمال شرق ایران در استان خراسان هستند.

اسامی معادل: کوردی، کردی جنوبی، سورانی، کوراکورا، و اوا.

لهجه ها: کرمانشاهی، مکری، جافی

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، کردی

اطلاعات بیشتر

کردی: زبانی در عراق

جمعیت: 2785500 کرد در عراق زندگی می کنند که در حدود 18 درصد از جمعیت این کشور است. این افراد

شامل همه کردها عراق و اکثر کسانی که به کردی صحبت می شود (مطابق آمار سال 1986) هستند. جمعیت کردها در همه کشورها 6036000 می باشد. جمعیت همه کسانی که به کردی تکلم می کنند در همه کشورهای جهان (مطابق آمار سال 1999) 11000000 نفر است.

منطقه: در سایمانیه و اطراف آن و همچنین در ایران و آمریکا.

اسامی معادل: کردی، کردی جنوبی، سورانی

لهجه ها: ARBILI, KHUSHNAW, PIZHDAR, MUKRI, GARRUSI (BIJBRI), ARDAIÂNÎ (SANANDAJI), SULAYMÂNÎ (SULEIMANIYE), WARMÂWA, GARMİYÂNÎ, KOLYÂ'Î, ZANGANA, KIRMÂNSHÂHI.

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، کردی

توضیحات: سورانی عمدتاً در عراق تکلم می شود و زبان رسمی است. نرخ با سوادی در زبان دوم 27 درصد است. گزارشها حکایت از تحصیلات بالای آنان دارد. مسلمان سنی و شیعه هستند. اهل حقها نیز در سه منطقه در شمال و شمال شرقی کردستان و بصورت عمده در اطراف کرمانشاه و کرکوک زندگی می کنند. 50 هزار نفر نیز یزیدی در شمال عراق نزدیک موصل و تپه های سینجار بسر می برند.

NT1994.

این زبان همچنین صحبت می شود در :

ایران:

نام زبان: کردی

جمعیت: 3250000 در ایران

اسامی معادل: KURDY, SOUTHERN KURDISH, SORANI, KORKORA, WÂWÂ

لهجه ها: کرمانشاهی، موکری، جافی

توضیحات: 90 درصد مقیم شهرها و روستاها هستند. 10 درصد هم در حالت بدوی زندگی می کنند. احتمالاً زبان جافی یک زبان مجزایی است. این زبان در دو دانشگاه تدریس می شود. این زبان وسیعاً در مراودات استفاده

میشود. نرخ با سوادى در زبان دوم در میان همه مردم تنها یک درصد است. اما در میان پسر بچه ها 15 درصد می باشد. الفباى عربى در ایران و عراق برای این زبان استفاده می شود. عمدتاً مسلمان سنى و برخى شیعه هستند. مسیحى نیز دارند.

رجوع شود به مدخل اصلى تحت عنوان عراق

KURMANJI [KUR]

کورمانجی

تعداد متکلمین: 200/000 نفر در ایران مطابق تخمین سال 1983

منطقه: روستاهای کوهستانی پراکنده در امتداد بخشهایی از نواحی مرزی تورکیه با استان آذربایجان غربی.

اسامی معادل: کردی شمالی، کیرمانجی، کئرمانجی

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، کردی

LARI [LRL]

لاری

تعداد متکلمین:؟

منطقه:؟

اسامی معادل: لارستانی

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، فارس

LASGERDI [LSA]

لاسجردي

تعداد متکلمين:؟

منطقه: لاسگرد

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، سمناني

LURI [LRI]

لري

تعداد متکلمين: 4/2800/000 در ايران (مطابق آمار سال 1993) شامل 680/000 بختياري (مطابق آمار سال 1989).

جمعيت کل لرها در کشور 4/280/000 نفر يا بيشتر هستند.

اسامي معادل: لوري، لر، لري

لهجه ها: لوري، فيلي، لک(لاکي، آلاکي)ي، بختياري، کلهری

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، لوري

MANDAIC [MID]

مندائيک

تعداد متکلمین: 800 تا 1000 نفر متکلم در ایران دارند که زیرمجموعه گروه 5 هزارنفری ای در خوزستان ایران محسوب میشوند که به زبان فارسی غربی صحبت میکنند. اما گروه ماندائیکها در عراق تماماً به زبان عربی صحبت میکنند (1994 H.Mutzafi) اما کسانی نیز گزارش شده اند که همچنان تعلق خود را به زبان ماندائیک حفظ کرده اند. جمعیت این گروه در هر دو کشور بالغ بر 800 تا 1000 نفر است.

اسامی معادل: ماندائیک، ماندائیک جدید، ماندائیک مدرن، ماندایک، سوبی، سالیبا،

لهجه ها: احواز، اهواز، شوشتر، ماندائیک نوین عراقی

طبقه بندی: آفروآسیایی، سیمیتیک، مرکزی، آرمایک، شرقی، ماندائیک

MARAGHEI [VMH]

مراغه ای

تعداد متکلمین:؟

منطقه: نواحی رودبار بالا (رود بار الموت)

لهجه ها: دیکینی

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

MAZANDARANI [MZN]

مازندرانی

تعداد متکلمین: 3/265/000 نفر یا حدود 4/7% در کل جمعیت ایران (مطابق آمار سال 1993)

منطقه: شمال ایران نزدیک دریای خزر،

اسامي معادل: طبري

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، خزري

NATANZI [NIZ]

نطنزي

تعداد متکلمين:؟

منطقه:؟

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، ايران مرکزي

NAYINI [NYQ]

نائيني

تعداد متکلمين:؟

منطقه:؟

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، ايران مرکزي

PARSI – DARI [PRD]

پارسي – دري

تعداد متکلمين: در کل کشورهاي جهان در حدود 350/000 نفر يا بيشتر به اين زبان تکلم ميکنند.

اسامي معادل: پارسي دري

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، ايران مركزي

PASHTO, SOUTHERN [PBT]

پشتو – جنوبي

تعداد متكلمين: 113/000 در ايران (مطابق آمار سال 1993)

منطقه: بيشتتر در نوار مرزي خراسان با افغانستان در ناحيه قائن زندگي ميکنند.

اسامي معادل: پشتو، پکتو

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، شرقي، جنوب شرقي، پشتو

QASHQAI [QSQ]

قاشقائي

تعداد متكلمين: 1/500/000 نفر (مطابق آمار سال 1997)، يا در حدود 2/38% از كل جمعيت

ايران (مطابق آمار سال 1997)

منطقه: جنوب شرقي ايران، استان فارس، مراتع جنوبي در زمستان، مراتع شمالي در تابستان،

شهر شيراز بعنوان يک مرکز براي اقامت قشقائي ها شناخته ميشود.

اسامي معادل: قشقاي، قاشقاي، قشقائي، کاشکاي

طبقه بندي: تورکي، جنوبي، آذربايجاني

اطلاعات بیشتر

قاشقایی: یکی از زبانهای ایران

جمعیت: 1500000 (مطابق آمار سال 1997)، یا در حدود 3.2 درصد از کل جمعیت ایران (برابر آمار همان سال).

منطقه: جنوب غربی ایران، استان فارس، مراغه جنوبی در زمستان و شمالی در تابستان. شیراز مرکز آنهاست.

طبقه بندی: تورکی، جنوبی، آذربایجانی

توضیحات: این زبان به زبان آذربایجانی بسیار نزدیک است. بسیاری از آنها زبان فارسی را می دانند. کوچرو هستند. بسیاری از آنها می توانند فارسی را بخوبی بخوانند. در دشت و صحرا زندگی می کنند. بافنده قالیچه و جویان هستند. مسلمان و شیعه می باشند.

RASHTI [RSH]

رشتی

تعداد متکلمین:؟

منطقه: شهر رشت، مرکز استان گیلان

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، عربی، شمال غربی، کاسپین (خزری)

RAZAGERDI [RAT]

رزا جردی

تعداد متکلمین:؟

منطقه: ناحیه کوهپایه ای قزوین، منطقه رزاجرد

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، تالش

ROMANI,BALKAN [RMN]

روماني، بالکان

تعداد متکلمين؟

منطقه؟

لهجه ها: زرگري

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، هند و آريان، منطقه مرکزي، روماني، بالکان

RUDBARI [RDB]

رودباري

تعداد متکلمين؟

منطقه: دره سفيدرود (قزل اوزن)

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، تالش

SALCHUQ

سلجوق

تعداد متکلمين؟

منطقه:؟

طبقه بندي: آلتايك، توركي، جنوبي، آذربايجاني

SANGISARI [SGR]

سنگسري

تعداد متكلمين:؟

منطقه:؟

اسامي معادل: سنگسري

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، سمناني

SEMNERI [SMJ]

سمناني

تعداد متكلمين:

منطقه:؟

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، سمناني

SENAYA [SYN]

سنايا

تعداد متکلمین: 60 نفر در ایران (مطابق آمار سال 1997 اچ. موتزارف) و در کل کشورها 500 نفر.

اسامی معادل: سنایا، آرامیک نوین مسیحی، شان سرای، ال شان سرای، سورای، سرای شان گیانان.

طبقه بندی: آفروآسیائی، سیتیک، مرکزی، آراماییک، شرقی، مرکزی، شمال شرقی

SHAHMIZADI

شهمیرزادی

تعداد متکلمین:؟

منطقه: شهمیرزاد

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، کاسپین (خزری)

SHAHRUDI [SHM]

شاهرودی

تعداد متکلمین:؟

منطقه: پیرامون خلخال در استان آذربایجان شرقی، حومه شاهرود، شال، کولور، لرد

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

SHIKAKI [SHF]

شیکاکي

تعداد متکلمين:؟

منطقه:؟

طبقه بندي: هندواروپايي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، كردي

SIVANDI [SIY]

سيوندي

تعداد متکلمين:؟

منطقه:؟

طبقه بندي: هندواروپايي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، ايران مرکزي

SOI [SOI]

سوئي

متکلمين:؟

منطقه:؟

طبقه بندي: هندواروپايي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، ايران مرکزي

SORKHEI [SQO]

سرخه اي

تعداد متکلمين:؟

منطقه:در سرخه

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، سمناني

TAKESTANI [TKS]

تاکستاني

تعداد متکلمين: 220/000 نفر

منطقه: شهرها و روستاهاي متعدد در نواحي اي که معمولاً به زبان آذربايجاني صحبت مي شود.

از خلخال تا ساوه، بخصوص در تاکستان و روستاهاي جنوبي و جنوب شرقي.

اسامي معادل: تاکستاني

لهجه ها: خلخال، طارم، زنجان، خرنقان، رامند، تاکستان.

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، ايراني، غربي، شمال غربي، تالش

TALYSH [TLY]

تالش

تعداد متکلمين: 112/000 در ايران مطابق آمار سال (1993)

منطقه: در امتداد دریای خزر تا ناحیه کپری چال، شمال غرب استان گیلان در امتداد خط ساحلی، تالش شمالی در اطراف آستارا و کناره های آذربایجان، تالش مرکزی، اطراف آسالم، هشتپر و امتداد خط ساحلی دریای خزر در شمال غرب ایران، تالش جنوبی در اطراف شاندرمن، ماسال.

اسامی معادل: تالیش، تالش، تالشی

لهجه ها: تالش شمال، تالش مرکزی، تالش جنوبی

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

طارمی، بالا

TAROMI, UPPER

تعداد متکلمین:؟

منطقه: طارم علیا از استان زنجان، هزاررود، سیاوارود.

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تالش

[اطلاعات بیشتر](#)

TAT. MUSLIM [TTT]

تات، مسلمان

تعداد متکلمین: 8 هزار نفر در ایران

اسامی معادل: تاتی مسلمان

طبقه بندی: هندواروپایی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، تات

تعداد متکلمین: 2/000/000 نفر در ایران (مطابق آمار سال 1997) برابر با 3/17 درصد از کل جمعیت کشور (مطابق آمار سال 1997)

منطقه: شمال شرق، عمدتاً در استان مازندران (در امتداد مرزهای تورکمنستان)، مراکز اصلی تورکمنها در ایران عمدتاً شهرهای گنبدکاووس و پهلوی دژ هستند.

اسامی معادل: تورکمنی

لهجه ها: آناولی، خاسارلی، نرزیم، نوخوری، (نوهور) ، چاودور، اساری، گوکلن، (گوکلان)، سالییر، ساریک، تکه (تکه)، یومود (یوموت)، تروکمن

طبقه بندی: آلتائیک، تورکی، جنوبی، تورکمنی

اطلاعات بیشتر

تورکمنی: یکی از زبانهای تورکمنیستان

جمعیت: 3430000 نفر در تورکمنیستان (مطابق آمار سال 1995) زندگی می کنند. 99 درصد از گروه قومی سه میلیون چهار صد و 65 هزار نفری را (مطابق آمار سال 1995) تشکیل می دهند. جمعیت آنها در تمام کشورهای جهان در حدود 6400000 نفر است.

منطقه: این زبان همچنین صحبت میشود در افغانستان، آلمان، ایران، عراق، کازاخستان، قزاقستان، کیرکیزیستان، قرقیزستان، پاکستان، روسیه (بخش آسیایی)، تاجیکستان، تورکیه (بخش آسیایی)، آمریکا، اوزبکیستان

اسامی معادل: تورکومانها، تورکمنلر، تورکمانیان، TRUKHMEN, TRUKHMENY, TURKMANI,

لهجه ها: NOKHURLI, ANAULI, KHASARLI, NEREZIM, YOMUD, TEKE (TEKKE), GOKLEN, SALYR,

SARYQ, ESARI, CAWDUR.

طبقه بندی: آلتائیک، تورکی، جنوبی، تورکمنی

توضیحات: بعضی لهجه ها از لهجه تکه متفاوت است. 50 درصد آنها تحصیلات خوبی در روسیه کسب کرده اند. همچنین برخی که تورکمان خوانده می شوند در سوریه، و احتمالاً در عراق و اردن در حقیقت زبان قدیم تورکمن را صحبت می کنند. همچنین برخی از تورکمانها در تبت زندگی می کنند که احتمالاً زبان متفاوتی از زبان تورکمنی را تکلم می کنند. این زبان ملی (در تورکمنیستان) است. آنها با الفبای سیریلیک می نویسند

*{این الفبا در حال حاضر به لاتین تبدیل شده است. از مترجم.}

... آنها کشاورز هستند و پنبه می کارند. تورکمنها پرورش دهنده اسب و گوسفند هستند. آنها فرش می بافند و بطور سنتی دامپرور می باشند. آنها همچنین کارگران کشتی سازی و نفت و گاز هستند. تورکمنها مسلمان سنی مذهب می باشند.

VAFSI

وفسی

تعداد متکلمین:؟

منطقه: استان مرکزی، حومه اراک، وفس و ناحیه تفرش

طبقه بندی: هندواروپائی، هندوایرانی، ایرانی، غربی، شمال غربی، ایران مرکزی

زبانهاي خاموش

AVESTAN [AVS]

اوستاني

تعداد متکلمين:؟

منطقه:؟

اسامي معادل: پازند، اوستا

طبقه بندي: هندواروپائي، هندوايراني، شرقي، شمال شرقي

MANDAIC, CLASSICAL [MYZ]

ماندائيک کلاسيک

تعداد متکلمين:؟

منطقه: همچنين در عراق و جوامع کوچک در آمريکا و استراليا استفاده مي شود. (در حدود 300 ماندائي در سيدني مطابق آمار سال 1995 زندگي مي کنند).

اسامي معادل: ماندائي کلاسيک

طبقه بندي: آفروآسيائي، سميتيک، مرکزي، آرامايک، شرقي، ماندائيک.

* http://www.ethnologue.com/show_country.asp?name=Iran